

derne, at en undersøgelse tager udgangspunkt i en bestemt teknik, og det er under alle omstændigheder et dårligt tegn, hvis det sker. Som sætningen står i fremstillingen, kan den vanskeligt undgå at bibringe eleven en (fejlagtig) opfattelse af, at der eksisterer en en-entydig korrespondance mellem metodiske rammer og teknikker.

Værdiproblemet rejses i forbindelse med spørgsmålet om interesser og formål i tilknytning til en bestemt undersøgelse. Her savnes i allerhøjeste grad en sontring imellem på den ene side vurderingers indflydelse på valget af forskningsområde, problemstilling og problemformulering, og på den anden side vurderingens indflydelse i selve forskningsprocessen. Især burde det have været fremhævet, at påvisningen af interesser og vurderinger i forbindelse med valg og udformning af problemstilling ikke er et tilstrækkeligt grundlag for at anfægte en undersøgelses metodisk-tekniske gennemførelse.

Fremstillingen er gennemgående klar, og den fornægter heller ikke i sin form oprindelsen fra undervisningsnotater. Personligt kunne jeg dog godt have undværet den form for "progressivitet", forfatterne åbenbart har fundet det fornødent at stille til skue forskellige steder, og som giver sig ret uheldige udslag f.eks. i den til det parodiskegrænsende omtale af diskussionen omkring "hard" og "soft" data i samfundsvidenskaberne (p. 36), eller i diskussionen af 13-skalaen som intervallskala (p. 39).

Peter Nannestad

Johny Christensen, Thomas Petersen og Povl Terkelsen (red.), Sovjetunionen. Samfundsterminologisk opslagsbog, København: Munksgaard 1979, 191 s. 120,00 kr.

Denne opslagsbog vil utvivlsomt afhjælpe et meget stort savn. Den er naturligvis først og fremmest til stor nytte for alle, der arbejder med russisk-sproglige samfundsfaglige tekster. Men den vil også være et godt hjælpemiddel for ikke russisk-kyndige under studiet af det sovjetiske samfunds forskellige aspekter.

Bogen er en nyttig blanding af en specialterminologisk ordbog og et realleksikon. Til de ca. 1.700 opslagsord er der således ikke bare en dansk oversættelse, men for det meste også en længere konkretiserende forklaring med nogle knappe oplysninger om det fænomen, ordet betegner. F.eks. ser man under "Gosstab" ikke bare en dansk oversættelse af den sovjetiske betegnelse bag forkortelsen, nemlig "Statskomiteen for materiel-teknisk forsyning", men også bl.a. en oplysning om, at organet blev oprettet i forbindelse med de økonomiske reformer. Det er klart, at det er yderst begrænset, hvor mange realia der kan medtages inden

derne, at en undersøgelse tager udgangspunkt i en bestemt teknik, og det er under alle omstændigheder et dårligt tegn, hvis det sker. Som sætningen står i fremstillingen, kan den vanskeligt undgå at bibringe eleven en (fejlagtig) opfattelse af, at der eksisterer en en-entydig korrespondance mellem metodiske rammer og teknikker.

Værdiproblemet rejses i forbindelse med spørgsmålet om interesser og formål i tilknytning til en bestemt undersøgelse. Her savnes i allerhøjeste grad en sontring imellem på den ene side vurderingers indflydelse på valget af forskningsområde, problemstilling og problemformulering, og på den anden side vurderingens indflydelse i selve forskningsprocessen. Især burde det have været fremhævet, at påvisningen af interesser og vurderinger i forbindelse med valg og udformning af problemstilling ikke er et tilstrækkeligt grundlag for at anfægte en undersøgelses metodisk-tekniske gennemførelse.

Fremstillingen er gennemgående klar, og den fornægter heller ikke i sin form oprindelsen fra undervisningsnotater. Personligt kunne jeg dog godt have undværet den form for "progressivitet", forfatterne åbenbart har fundet det fornødent at stille til skue forskellige steder, og som giver sig ret uheldige udslag f.eks. i den til det parodiskegrænsende omtale af diskussionen omkring "hard" og "soft" data i samfundsvidenskaberne (p. 36), eller i diskussionen af 13-skalaen som intervallskala (p. 39).

Peter Nannestad

Johny Christensen, Thomas Petersen og Povl Terkelsen (red.), Sovjetunionen. Samfundsterminologisk opslagsbog, København: Munksgaard 1979, 191 s. 120,00 kr.

Denne opslagsbog vil utvivlsomt afhjælpe et meget stort savn. Den er naturligvis først og fremmest til stor nytte for alle, der arbejder med russisk-sproglige samfundsfaglige tekster. Men den vil også være et godt hjælpemiddel for ikke russisk-kyndige under studiet af det sovjetiske samfunds forskellige aspekter.

Bogen er en nyttig blanding af en specialterminologisk ordbog og et realleksikon. Til de ca. 1.700 opslagsord er der således ikke bare en dansk oversættelse, men for det meste også en længere konkretiserende forklaring med nogle knappe oplysninger om det fænomen, ordet betegner. F.eks. ser man under "Gosstab" ikke bare en dansk oversættelse af den sovjetiske betegnelse bag forkortelsen, nemlig "Statskomiteen for materiel-teknisk forsyning", men også bl.a. en oplysning om, at organet blev oprettet i forbindelse med de økonomiske reformer. Det er klart, at det er yderst begrænset, hvor mange realia der kan medtages inden

for bogens knappe rammer. For eksempel anføres det ikke, at for de vigtigste grupper af råvarer, står ikke "Gossnab", men "Gosplan" selv for fordelingen.

Så vel oversættelser som oplysninger er udarbejdet med stor omhu og præcision. Indvendinger vil altid kunne rejses mod enkeltheder, som at "avtotransportnoe predprijatie" burde være oversat ikke med "biltransportvirksomhed", der jo ikke forekommer i dansk, men med "vognmandsvirksomhed" eller måske ligefrem "vognmandsforretning". Eller, at det er meningsløst at oplyse, at "avos'ka" betyder "indkøbsnet", når det ikke samtidig anføres, at det er folkeviddets karakteristik af forsyningen med forbrugsvarer (direkte oversat "måske'er"). Men det er kun undtagelser. Som helhed er så vel oversættelser som forklaringer velgennemtænkte.

Udvalget af stikord forekommer i det store og hele adækvat. Redaktionen har ganske fornuftigt besluttet sig til at lægge hovedvægten på ord, der betegner specielle sovjetiske institutioner eller aspekter af deres virksomhed. Derfor er bogen også en let indgang til hele det sovjetiske apparats mange forgreninger. For yderligere at lette læseren orienteringen er der bag i bogen optrykt 13 oversigtsplancher over forskellige vigtige institutionelle strukturer. Velvalgt er det også, at en række ord, som erfaringsmæssigt giver oversættelsesvanskeligheder, er taget med. Således oplyses det, at "akademik" betyder "akademimedlem" (nemlig Videnskabernes Akademi), og at "metodist" betyder "undervisningskonsulent". På den anden side er der dog også medtaget en række tilsyneladende overflødige stikord, som for eksempel aggression, krig, diplomati, udenrigspolitik, stat. Begrundelsen er selvfølgelig, at der må gøres rede for de særlige betydningsnuancer, som de har i sovjet-marxistisk terminologi. Det er al ære værd, men problemet er, at det i den knappe realkommentar ikke kan mere end antydes. Så meget, og måske mere til, fornemmer man alligevel umiddelbart under læsningen. Det ville nok have været at foretrække, at man i stedet havde udvidet bestanden af specialtermer, for eksempel inden for det økonomiske fagområde.

Bogen er forsynet med fyldige registre, både et systematisk og et alfabetisk. For den ikke-russisk-kyndige bruger indebærer det en stor hjælp. Ad den vej er det muligt at finde frem til sidetallet for den forklaring, man søger. Og selv om man slet ikke eller kun med noget besvær kan tyde den russiske term, hitter man jo nok den rigtige kommentar.

I hele tilrettelæggelsen sporer man især et godt praktisk greb. Bogen er da også udsprunget af det behov, der har vist sig ved undervisningen i russiske samfundsfaglige tekster på Slavisk Institut. Der er grund til at være taknemmelig for, at man ikke har holdt dette fortrinlige hjælpemiddel inden for murene.

Johan Peter Noack